

Nummer 4

Oktober 2004

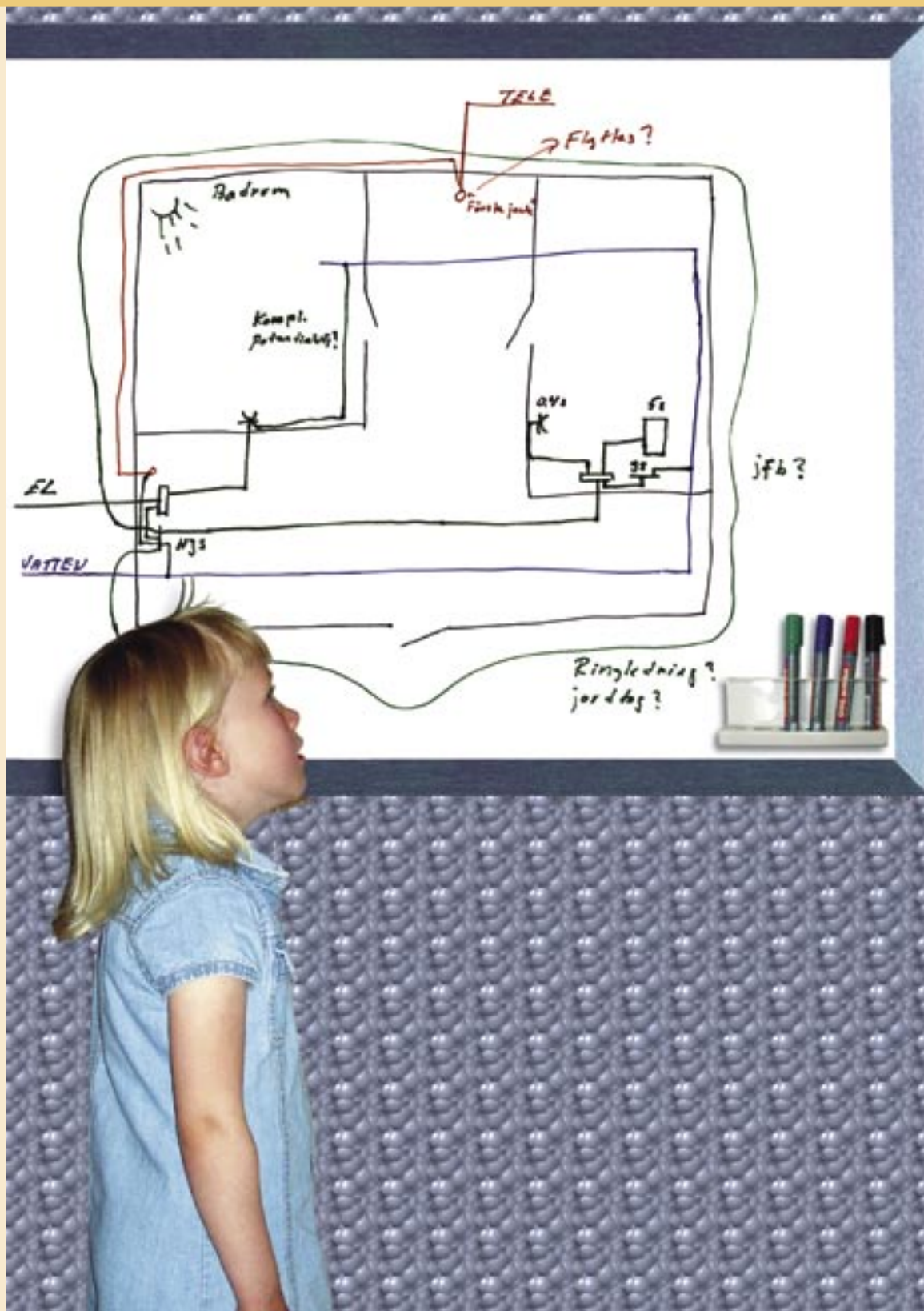
Årgång 11

SEK Aktuell

Nyheter från standardiseringen inom elområdet

Innehåll

IEC Standardization Management Board	2
Nya Ex-handböcker	3
IEC Conformity Assessment Board	4
IEC TC 94	5
IEC TC 15	6
Symboler	6
CENELEC TC 86BXA	7
CENELEC SC 9XB	7
IECEE/CMC	8
CENELEC Technical Board	10
Bränsleceller	10
CENELEC TC 61	11
CENELEC TC 26A	12
Ny PUS smart ute	12
CENELEC TC 31	13
Korsreferenser i EU-direktiv - standarder	13
IEC SC 22F	14
IEC SC 86A	15
IEC SC 86C	15
Grundläggande dimensionsregler för elinstallationer	16
Förestående internationella möten i Sverige	16

IEC Standardization Management Board, SMB

IECs tekniska samordningskommitté, SMB, höll sitt andra möte för året den 16-17 juni i Genève och leddes av dess ordförande Frank Kitzantides från USA.

FRÅN OCH MED DETTA möte infördes en ny ordning som innebär att rapporter från tekniska kommittéer endast diskuteras om någon av medlemmarna så begär. Rapporter och förslag till eventuella åtgärder finns tillgängliga i god tid före mötet och bara om föreslagna åtgärder inte kan accepteras tas en rapport upp för diskussion och beslut vid mötet.

Rapporter från tekniska kommittéer

Sjutton rapporter behandlades enligt det nya sättet varvid nio projekt ändrades och åtta projekt avslutades. Dessutom rapporterade tekniska kommittéer minskat engagemang från användarintressen. SMB noterade detta och kommer att uppmana nationalkommittéerna att vidta de åtgärder

de kan för att öka engagemanget från denna intressentgrupp.

Rådgivande kommittén för elektronik och telekommunikation – ACET

SMB hade tidigare beslutat om en förutsättningslös genomgång av ACETs verksamhet. ACETs ordföranden var inbjuden till mötet och presenterade ACETs nuvarande verksamhet. I avsaknad av det begärda arbetsprogrammet beslutade SMB att för närvarande inte vidta några ändringar men uppmana ACET att snarast möjligt komma in med ett arbetsprogram.

Horisontella standarder

Begäran om att göra vissa horisontella standarder tillgängliga utan kostnad för samtliga tekniska kommittéer och det faktum att nästan en fjärdedel av alla standarder har för närvarande status av horisontella standarder hade lett till ett försök att etablera en över horisontella standarder överordnad grupp av standarder under beteckningen "Principle standards".

Erfarenheten så långt var att denna åtgärd med ett kraftigt begränsat antal standarder snarare åstadkommit förvirring än blivit en lösning på problemet varför SMB tog tillbaka beslutet. Däremot uppma-

nades arbetsgruppen för underhåll av arbetsreglerna, DMT, att försöka hitta ett förslag till reduktion av antalet horisontella standarder. Dessutom skulle SMB uppmana IECs ledning att göra de IEC-standarder som refereras i arbetsreglerna, Directives, gratis tillgängliga för de tekniska kommittéernas funktionärer.

Global Relevance

Det första förslaget med väsentliga skillnader i fordringar i standard i enlighet med metoden för att öka IEC-standardernas globala relevans hade presenterats från den nordamerikanska nationalkommittén. Förslaget omfattar en amerikansk variant på industriuttagsdon.

Då inkomna kommentarer var svårtolkade uppdrogs åt en arbetsgrupp att gå igenom kommentarerna och lämna ett underlag för beslut. Flera kommentarer innebar att man inte anser att förslaget uppfyller förutsättningarna för att accepteras som väsentliga skillnader enligt Global Relevance. Arbetsgruppen skall utvärdera kommentarerna i relation till förutsättningarna för Global Relevance-projektet.

Miljöaspekter i IEC-standard

SMB-mötet dominerades av diskussioner kring hur arbetet med miljöaspekter i IEC-standard kan förbättras. Som grund för diskussionen gav ordföranden i den rådgivande kommittén för miljöfrågor, ACEA, en presentation över arbetet i kommittén. Därefter vidtog en diskussion som ledde till att SMB

- formellt skall pröva om intresse finns för en teknisk kommitté med övergripande ansvar för miljöaspekter
- underströk att enligt tidigare beslut och på det sätt som anges i IEC Guide 109 har alla produktkommittéer även ansvar för miljöaspekter.

Strategi

Som komplement till arbetet inom IECs styrelse, Council Board, med att uppdatera IECs strategi tillsatte SMB en arbetsgrupp med syfte att tydliggöra de strategiska aspekterna i SMBs arbete. Arbetet skall baseras på och komplettera IECs strategi i Masterplan 2000. Ett första möte med denna arbetsgrupp planeras att ske i samband med IEC

IEC Central Office i Genève

General Meeting i oktober. För SEKs del ingår Åke Danemar.

TC 98 – SC 15E

SEKs förslag att slå samman TC 98 med ansvar för utvärderingsmetoder för isolersystem och SC 15E med ansvar för metoder för provning av isoler-material hade enligt enkät till P-medlemmarna i de två kommittéerna fått starkt stöd. Däremot var det oklart hur en sådan sammanslagning lämpligast skall ske. Därför avvaktar SMB med beslut tills båda kommittéerna får tillfälle att träffas och ge sina synpunkter. Beslut förväntas vid SMB-mötet i oktober.

Övrigt

SMB gick igenom rapporter från rådgivande kommittéer, industriråd och samarbetspartner. Den

fråga som väckte en begränsad diskussion var CENELECs rapport om samarbetet mellan CEN och CENELEC om bränslecellstandardisering. SMB konstaterade att det pågående europeiska arbetet vad gäller mindre celler är ett dubbelarbete med pågående arbete i IEC TC 105.

Dokumentation från mötet

Handlingar som underlag för mötet samt beslutslista finns tillgängliga på SEKs kansli.

Nästa möte

Nästa möte med SMB äger rum den 18 oktober i samband med IEC General Meeting i Seoul.

Hans Erik Rundqvist

Nya Ex-handböcker

MED UTGIVNINGEN AV den nya tredje utgåvan av handboken om klassning av områden med explosiv gasatmosfär, SEK Hb 426, är den planerade kvartetten med Ex-handböcker från SEK komplett. De fyra handböckerna är framtagna inom TK 31 och omfattar tillsammans strax över sexhundra sidor.

Klassningshandboken innehåller standarden EN 60079-10:2003 som kompletterats med ytterligare information och lösta exempel, på samma sätt som i tidigare utgåvor.

Två av de andra handböckerna är uppbyggda på liknande sätt. Den ena, Hb 427 utgåva 2, behandlar elinstallationer i områden med explosiv gasatmosfär och innehåller standarderna EN 60079-14:2003 och EN 60079-17:2003 med kompletterande information, främst om märkning och om de olika utförande formerna. Den andra, Hb 437, behandlar reparation och översyn av elutrustning för dessa områden och innehåller IEC 60079-19:1993 med kompletterande information. Böckerna är på svenska men med standarderna på både svenska och engelska.

Genom systemet i CENELEC med övergångsperioder mellan gamla och nya utgåvor av EN, kan de standarder som fanns i de nu ersatta utgåvorna av Hb 426 och 427 användas till 1 december 2005 respektive 1 mars och 1 juli 2006. Den fjärde handboken, Hb 433, innehåller en översättning av en rapport från CENELEC om statisk elektricitet i explosionsfarliga områden (se SEK-Aktuellt 6/2003).

Ny utgåva av
SEK Handbok 426
Utgåva 3, 2004, 215 sidor

Klassning av explosionsfarliga områden -
Områden med explosiv gasatmosfär

Andra handböcker från SEK som berör explosionsfarliga områden:

- 427 Elinstallationer i explosionsfarliga områden - Områden med explosiv gasatmosfär
- 437 Reparation och översyn av elutrustning för områden med explosiv gasatmosfär
- 433 Statisk elektricitet i explosionsfarliga områden

Handböckerna kan beställas där standarder säljs.

Utgivna av Svenska Elektriska Kommissionen, SEK www.sekom.se

Svensk Standard, handböcker och internationella standardpublikationer säljs bl a av:

SIS Förlag AB
Telefon 08-555 523 10
E-post sis.sales@sis.se
Internet www.sis.se

EIO Medlemsservice AB
Telefon 08-762 75 59
E-post order@eio.se
Internet www.eio.se

IEC Conformity Assessment Board, CAB

Det femtonde mötet med IECs styrelse för certifieringsfrågor ägde rum den 8 juni i Genève.

MÖTET ÄGNADES ÅT tre typer av ärenden:

- Etablering av ett IEC-märke för produkter som uppfyller fordringar i IEC-standard
- Principerna för tolkning av IEC-standard
- Rapporter från certifieringsordningar och samarbetspartner.

Inledningsvis noterades att ISO/IEC-guiden för insyning av certifieringsorgan nu var under publicering men hade inte blivit det dokument man hoppats på. I stället för ett dokument som skulle kunna användas vid insyning hade det enligt flera deltagare blivit ett dokument som försöker förklara vad som avses med insyning. Dokumentet är fortfarande värdefullt men inte riktigt vad man hade förväntat sig. Guiden kommer efter slutredigering att publiceras inom kort.

IEC-märke

I enlighet med IEC strategiska plan har CAB tagit sig an att utarbeta ett förslag till märke och regler för dess användning. Intresset har dock varit svalt. För att ha någon form av kontroll över hur märket används har CAB dessutom ansett det nödvändigt att begränsa dess användning till produkter som certifierats enligt någon av IECs ordningar. Därvid har IECEE sagt att deras ordning förutsätter inget märke och IECQ-CECC använder sig av det märke som CECC förde med sig vid sammanslagningen. Interesse och behov från IECEx sida återstår för märkning av produkter som är certifierade för användning i miljöer där det kan förekomma explosiv gas, damm eller ånga.

Förberedelsearbetet har kommit så långt att CAB beslutade att be IECs kansli, dels att undersöka behovet av ansvarsförsäkring och kostnaderna för en sådan, dels att undersöka kostnaderna för registrering av märket och formen för och omfattningen av en registrering.

Inom CAB fortsätter arbetet med utformningen av märket och reglerna för användningen av detta.

Tolkningsprocedur

För drygt ett år sedan kom det till CABs kännedom att förutom anvisningarna i ISO/IECs arbetsregler för hur tolkningsanvisningar skall utarbetas och publiceras även finns en parallell procedur inom IECEE och dess laboratoriesamverkan – CTL. Skälet till att CTL hade tagit fram en egen procedur var att man ansåg att den som tillämpades enligt arbetsreglerna var för tidsödande och inte anpassad till certifieringens behov.

En arbetsgrupp, gemensam för CAB och SMB (IECs samordningskommitté för standardisering), hade utarbetat en reviderad procedur som ansågs kunna tillfredsställa såväl certifieringen som standardiseringskommittéerna. Grundprincipen i den reviderade proceduren är att ordföranden och sekreteraren i den för standarden ansvariga kommittén har att avgöra om frågan gäller en oklarhet i standardens fordringar eller om det gäller en förklaring hur standarden skall tillämpas vid certifiering. Det senare innebär att standardens fordringar inte berörs av förklaringen utan den är avsedd att underlätta vid provningen. Enligt förslaget som antogs har berörd teknisk kommitté två månader på sig att publicera en tolkningsrekommendation. Tidigare hade SMB godkänt nyordningen och nu återstår införande och tillämpning på prov under två år.

IECs certifieringsordningar

CAB noterade med tillfredsställelse en tillväxt i certifikat i samarbetet inom IECEE med säkerhet hos elektriska apparater i huvudsak för användning i hem och på kontor. Dessutom noterade CAB en positiv utveckling med certifieringen av solceller och tillhörande system och att samarbetet med PV-GAP utvecklades positivt.

IECEx med ansvar för utrustning för elektriska apparater för explosiv atmosfär, kunde rapportera att verksamheten efter en mycket lång uppstartningsfas nu gått in i en operativ fas. Sedan det första certifikatet presenterades i augusti 2003 har till och med maj månad ca 60 certifikat utfärdats. Alla certifikat finns att tillgå på IECEx hemsida.

Beträffande IECQ-CECC verksamhet med certifiering av elektronikkomponenter, utsåg CAB Lloyd Condra till viceordförande för en treårsperiod samt Richard Kay till sekreterare för en kommande femårsperiod. Då verksamheten på detta område

inte tillhör det som expanderar har arbete inletts med att se över formerna för den framtida verksamheten.

När det gäller vindkraftverk har ingen certifiering enligt IEC WT 01 kommit igång trots att flera nationella certifieringar är kända. Man har därför ifrågasatt reglerna i IEC WT 01 och kommer att inleda en revision av dessa.

Vid mötet noterades att CAB driver på certifieringsordningarna i syfte att samordna verksamheter så långt som möjligt för att uppnå synergieffekter och kostnadsbesparingar.

I övrigt rapporterades från samarbetena med ISO CASCO, CCAF, ILAC och IAF. Av dessa rapporter framgick att man i positiv anda nu försöker samordna ackreditering och insyning av certifieringsorgan i syfte att såväl utbyta erfarenhet som för att underlätta för dem som blir utsatta för verksamheten.

Nästa möte

Nästa möte med CAB äger rum den 19 oktober 2004 i samband med General Meeting.

Hans Erik Rundqvist

CAB	Conformity Assessment Board
IECEE	IEC System for Conformity Testing to Standards for Safety of Electrical Equipment
IECEx	The IEC Scheme for Certification to Standards for Electrical Equipment for Explosive Atmospheres
ILAC	International Laboratory Accreditation Conference
IAF	International Accreditation Forum
PV-GAP	Global Approval Programme for Photo Voltaic
CCAF	CENELEC Conformity Assessment Forum

IEC TC 94

Vid plenarmötet i TC 94 All-or nothing electrical relays i Fehraltorf, Schweiz, den 9 juli 2004 deltog 19 delegater och observatörer från 10 länder.

GLÄDJANDE VAR ATT delegater från USA och även Kanada var representerade. USA är numera P-medlem och ämnar i fortsättningen aktivt delta i arbetsgrupper, medan Kanada överväger att bli P-medlem. Åtgärder skall vidtas för att även få experter från Kina att aktivt delta i kommitténs arbete.

Under mötet summerades arbetsgruppernas arbete dagarna innan och nya tidplaner godkändes. Andra utgåvan av den för icke mätande reläer grundläggande standarden IEC 61810-1, General and safety requirements, publicerades i augusti 2003. Men redan i höst skall MT 3 påbörja arbetet med utgåva 3 i samarbete med TC 72, för att bland annat få med deras krav på reläer i utrustningar använda i hushåll. Beräknad tidpunkt för färdigställande är december 2007.

Av övriga standarder som behandlades kan nämnas att IEC 61810-7 Ed 2, Test and measurements procedures, beräknas publiceras i mars 2006 och att ett nytt projekt för framtagning av IEC 62246-2, Heavy-duty reed switches, godkändes. Arbetet skall ledas av K Hamada, Japan.

Avslutningsvis informerade ordföranden Sepp Antonitsch om EUs WEEE-direktiv, som ålägger tillverkare av elektriska produkter att ekonomiskt ansvara för återvinningen av sina produkter och som från juli 2006 förbjuder försäljning av många produkter innehållande bly, kvicksilver, kadmium och hexavalent krom samt två flamskyddsmedel.

Nästa plenarmöte skall hållas i mars 2006 i Japan.

Carl-Heimer Einvall
Ordförande SEK TK 94/95

IEC TC 15

IEC TC 15 möttes tillsammans med sina underkommittéer i Frankfurt 16 till 25 juni 2004.

REDAN I ADVISORY GROUP inom TC 15 Insulating materials blev det en fyra timmar lång diskussion om SMB/2719/R, "det svenska förslaget", att slå samman SC 15E och TC 98. Under diskussionen kom man fram till sex olika alternativ. Efter omröstning reducerades dessa till två. Dagen efter, på SC 15Es plenarmöte, förelåg ett "protokoll" med de två alternativen med dessutom angivna för- och nackdelar. Efter ny diskussion visade det sig att man vid omröstningen dagen innan hade räknat delegater som röster och inte länder, vilket är fel, eftersom vissa länder kan ha 4 - 5 delegater. Protokollet hade dessutom skrivits samma kväll av två delegater från Tyskland. Efter en del turbulens bestämde ordföranden Ray Bartnikas, Canada, att omröstning skulle ske mellan de två alternativen och att varje land skulle motivera sitt val. Alternativ 1, som överensstämmer med "det svenska förslaget", är att TC 98 går in i SC 15E och därmed försvinner. Alternativ 2 är att SC 15E går in i TC 98 som i så fall skulle bevaras som teknisk kommitté.

Man försökte övertyga mig från båda falangerna att rösta på alternativ 1 eller 2. En delegat från Danmark lovade, om jag röstade på alternativ 2, att försöka ordna ett bra fotbollsresultat i kvällens stundande EM-match Sverige-Danmark, 2 - 2, vilket också faktiskt blev resultatet.

Omröstningen slutade 8 - 5 till alternativ 1s fördel. Som svensk delegat röstade jag för alt 1 med motiveringarna att delegaterna/experterna bättre skulle hållas samman i en och samma kommitté samtidigt som man måste beakta att det systemtänkande som byggts upp inom TC 98 och dessförinnan inom TC 63 förvaltas och bevaras. Vid omröstningen röstade USA först för alternativ 1 men chefsdelegaten blev överröst av protester från övriga

USA-delegater och ändrade sig till alternativ 2, så slutresultatet blev 7 - 6. Så satte debatten igång igen och man ifrågasatte om det inte borde ha varit ett tredje alternativ nämligen en oförändrad struktur. Ordföranden lät denna fråga gå till omröstning och fyra länder förklarade att man i så fall ville rösta på detta alternativ. Av dessa fyra röster kom en från alternativ 1 och tre från alternativ 2.

Nästa dag var det plenarmöte i TC 15 under tyskt ordförandeskap. Åter kom diskussionen om TC 98 och SC 15E igång men församlingen, som i stort sett var samma människor under de tre dagarna, verkade lite tröttkörda. Det hettade återigen till när ordföranden påstod sig ha sett någon notering där ordföranden för SC 15C önskade att underkommittéerna skulle bli en egen Technical Committee. Han tillrättavisade Ken Buckingham för detta till församlingens protester. Michael Casson från IEC Central Office, höll därpå ett kort anförande där han rekommenderade att denna punkt skulle lämnas och att herrarna skulle diskutera frågan vid ett senare tillfälle.

På nästa möte med TC 98 i Shanghai i oktober 2004 kommer frågan om TC 98 och SC 15E upp igen. Många av delegaterna är samma som i SC 15E. Jag frågade ordföranden i TC 98, Piero Ronca, Canada, vad som kommer att hända i Shanghai. Han kommer att förbereda frågan mycket noga och är starkt engagerad för alternativ 2 enligt ovan. SEKs delegat kommer att få en tuff uppgift att försöka övertyga TC 98-delegaterna att lägga ner den egna kommittén och komma in i SC 15E.

På samtliga möten förekom givetvis andra ärenden men detta var det klart mest engagerande på agendan.

*Anders Björklund
Sekreterare SEK TK 15*

Aktuella kommittéer:

TC 15	Insulating materials
SC 15C	Specifications
SC 15E	Methods of test
TC 98	Electrical insulation systems (EIS)

Symboler

DATABASEN MED RITNINGSSYMBOLER, IEC 60617, innehåller nu ca 1750 symboler och symbolelement, sedan även symbolerna för analoga och binära element och kretsar lagts in. Databasen är nu i princip komplett och därmed kan motsvarande delar 12 och 13 av den gamla tryckta standarden upphävas. Motsvarande databas med symboler för använd-

ning på utrustning innehåller nu både symbolerna i IEC 60417 och i ISO 7000, sammanlagt ca 3500 stycken. De berörda tekniska kommittéerna i IEC och ISO underhåller sina respektive symboler, men de finns alltså tillgängliga på samma ställe, se vidare www.iec.ch.

Thomas Borglin

CENELEC TC 86BXA

Mötet med TC 86BXA Fibre optic interconnect, passive and connectorised components leddes av ordföranden Philip Longhurst assisterad av sekreteraren Tala Allos och hölls 2-4 juni 2004 hos Tyco Electronics lokaler i Kessel-Lo några mil utanför Bryssel.

PÅ MÖTET DELTOG 17 deltagare från England, Italien, Tyskland, Belgien, Holland, Schweiz, Polen, Sverige samt en observatör från USA. Vid förra mötet beslöts att allt arbete ska ske via CLCTECH, men tyvärr har deltagare från Belgien, Holland och några från England inte fått behörighet från sina nationalkommittéer.

Skarvboxar har blivit en het fråga sedan förra mötet, och väntades bli mötets stora stötesten men genom ett gediget förarbete av arbetsgruppen för skarvboxar i ledning av Aleksandar Opacic kunde kommentarerna till dokumentet behandlas utan större diskussioner.

Genom Anders Örjes och Risto Riihimäkis insatser har ett förslag till standard för "pan closures" utarbetats och dokumentet beräknas gå ut som Secretary Enquiry inför novembermötet i Bryssel. Vidare kommer fler varianter av kassettsystem att

införas i "butt closures"-dokumentet som också döptes om till "dome closures".

Ett nytt förslag till att revidera produktstandard för optiska anslutningskablage presenterades. Med det nya formatet kan man komma förbi det sega arbetet med att skapa standard för kabel som är avsedd att kontakteras.

En "Round Robin"-test på fasta optiska dämpare har gjorts mellan flera testlaboratorer i Europa, Japan och USA. Resultatet är entydigt att det inte går att köpa dämpare enligt Telcordias och ETSIs specifikationer. Det är nödvändigt att information om de fasta dämparnas prestanda blir allmänt känd. TC 86BXA kommer därför att ge ut en teknisk rapport.

Nästa möte äger rum den 23-25 november 2004 i Bryssel.

*Svante Töyrä
Ledamot SEK TK 86*

Stadshuset i Leuven (Kessel-Lo)

CENELEC SC 9XB

CENELEC SC 9XB Electromechanical material on board rolling stock möts ungefär två gånger per år. Denna gång ägde mötet rum i Bryssel den 4 juni 2004.

EFTERSOM CENELEC AV HÄVD varit mycket mer aktivt än IEC inom standardiseringen på järnvägsområdet bedrivs fortfarande en hel del standardiseringsarbete på detta område inom CENELEC. En stor del av standardiseringen är dessutom driven av det europeiska interoperabilitetsdirektivet för att i första hand höghastighetståg fritt skall kunna köra över landsgränserna.

Mötet ägnades till största delen åt rapporter från de olika arbetsgrupperna.

Allmänt kan sägas att de flesta arbetsgrupperna jobbat bra men har problem att hålla tidplanerna. De teknikområden som behandlas sträcker sig från "tillförlitlighetsprov av krafthalvledare" (läs IGBT) och "tågspecifika krav på kontaktdon" via "elektrisk utrustning för trådbussar" till "interkommunikation". Det sistnämnda gäller all elektronisk

kommunikation mellan ett tåg och dess omgivning, förutom vital kommunikation såsom säkerhets-signaler och styrsignaler.

Dessutom har man funnit att RAMS-standard EN 50121 är så svårtolkad att man beslutat ge ut två guider för hur den skall tolkas. TR 50126-3 som beskriver hur man skall tolka RAM-kraven (tillförlitlighet m m) är nu utgiven för omröstning. Den gäller endast för utrustning ombord på tåg, till skillnad från motsvarande guide för tolkning av säkerhetskraven, TR 50126-2, som gäller hela järnvägssystemet. Den senare skrivs dock inte av TC 9XB utan direkt av TC 9X, och rapporterades vara kraftigt försenad eftersom den innehåller en del kontroversiella avsnitt.

*Sven Ivner
Vikarierande sekreterare SEK TK 9*

Ledningskommittén för certifiering av elektrisk utrustning, i huvudsak konsumentvaror, med avseende på säkerhet, IECEE, höll sitt årliga möte under midsommarhelgen i Kyoto, Japan.

MÖTET BEHANDLADE FRÅGOR som gällde såväl kundrelationer som interna relationer.

Denna rapport fokuserar på frågor som förutsetts vara av mer allmänt intresse och mindre på interna relationer mellan certifieringsföretagen. Protokoll med beslut kan i sedvanlig ordning erhållas från SEKs kansli så fort detta blir tillgängligt.

Av statistiken som presenterades vid mötet är det helt dominerande ursprunget av produkter som certifieras i samarbetet tillverkade i Kina. Dessa utgör ungefär en tredjedel och på andra plats men dock en bra bit efter kommer produkter från Taiwan. Största antalet i Europa är certifikat för produkter tillverkade i Tyskland, knappt 3 %.

Ekonomi

Sekretariatets verksamhet bekostas av medlemmarna och genom tilläggsavgifter på certifikat utfärdade för tillverkning i länder som inte har något organiserat medlemskap i IECEE. Sedan flera år tillbaka har tilläggsavgifterna från tillverkning utanför medlemskretsens varit omfattande. För 2003 utgör dessa över hälften av intäkterna och är dubbelt så stora som medlemsavgifterna. Genom att tilläggsavgifterna från tillverkning är så stora och betydligt större än vad som budgeterats har IECEE lyckats genomföra den planerade utbildningen av revisorer för ömsidig insyn utan att behöva ta resurser från reserverna som planerats.

Budget för 2005 godkändes med en omslutning motsvarande budget för 2003 och 2004. Medlemsavgifterna behålls på samma nivå och tilläggsavgifter för tillverkning utanför medlemskretsens budgeteras moderat till drygt hälften av motsva-

rande tilläggsavgifter för 2003. Skälet till detta är att tilläggsavgifterna är svårbedömda och osäkra. Skulle medlemskapet i IECEE utökas med medlemmar från någon eller några av de länder med tillverkning som medför tilläggsavgifter skulle tilläggsavgifter ersättas med medlemsavgifter med lägre intäkter som följd.

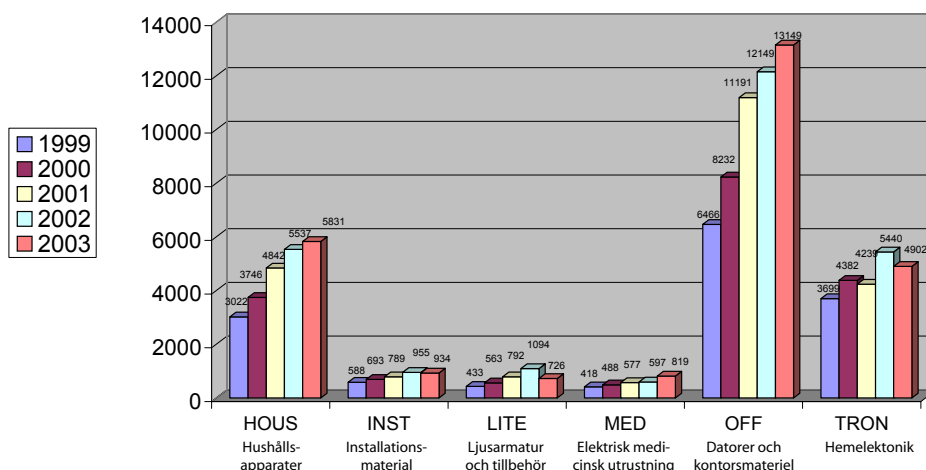
"Fullcertifiering"

Ursprungligen omfattade samarbetet inom IECEE typprovning och certifiering baserat på enbart typprovning. Då flera medlemmar som tillägg till typprovning även kräver uppföljande tillverkningskontroll har ett multilateralt avtal om "fullcertifiering" omfattande även denna uppföljningskontroll förhandlats fram. Detta avtal godkändes vid Kyoto-mötet i reviderad form och lämnades ut för undertecknande av intresserade parter. Avtalet innebär att det företag som utfärdat certifikatet även svarar för uppföljningskontrollen hos tillverkaren. Denna verksamhet förutsätts komma igång så fort manual och rapporteringsunderlag har tagits fram. Ett förslag att tillåta typprovning och certifiering på prototyper under vissa villkor accepterades däremot inte.

Testlaboratoriet

Två ärenden som gällde utökat utnyttjande av testlaboratorier var uppe på dagordningen. Efter lång diskussion och med liten marginal vid omröstning beslöts att certifieringsorgan (NCB) får rätt att utnyttja provningslaboratorium (CBTL) i tredje land, dvs i land där det inte finns någon IECEE-medlem. Däremot nåddes inte något egentligt beslut i en angränsande fråga om hur man skall förfara vid

Utfärdade testcertifikat för de 6 vanligaste produktkategorierna från 1999 till 2003

provning där det finns behov av udda testutrustning som sällan kommer till användning. I sådana fall är det fördelaktigare att hyra in sig hos något annat laboratorium för att genomföra denna del av provningen.

Tillämpbara standarder

Samarbetet inom IECEE gäller provning och certifiering som underlag för att kunna ge tillstånd att få förse produkterna med de övriga medlemmarnas märken i den utsträckning tillverkarna så önskar. Förutsättningarna är därför att alla måste deklarerat vilka standarder som man är beredd att acceptera samt informera om eventuella nationella avvikelser. Ursprungligen var denna verksamhet helt nationellt orienterad och kopplad till nationell godkännandeplikt. Numera har godkännandeplikten avskaffats i flertalet länder samtidigt som verksamheten inom flera certifieringsföretag blivit mer och mer transnationell. Därför har frågan om vilka standarder som man är beredd att acceptera för sina märken blivit komplicerad, inte minst med tanke på möjligheten i Europa att deklarerat att en produkt är säker trots att den inte uppfyller kraven i gällande standard.

Denna situation ledde till lång diskussion varvid man konstaterade att man borde se över sättet att deklarerat tillämpbara standarder.

Databas över certifikat

Ett förslag att upprätta en över Internet åtkomlig databas över certifikat mötte mycken skepsis. Denna skulle kunna omfatta utfärdade certifikat och licenser för märkning baserat på dessa certifikat. Flera mötesdeltagare var dock mycket skeptiska till värdet, inte minst med tanke på det arbete man blir tvungen att lägga ner på att uppdatera och underhålla ett sådant register. Mötet var dock överens om att det kunde vara av intresse när det gäller komponenter.

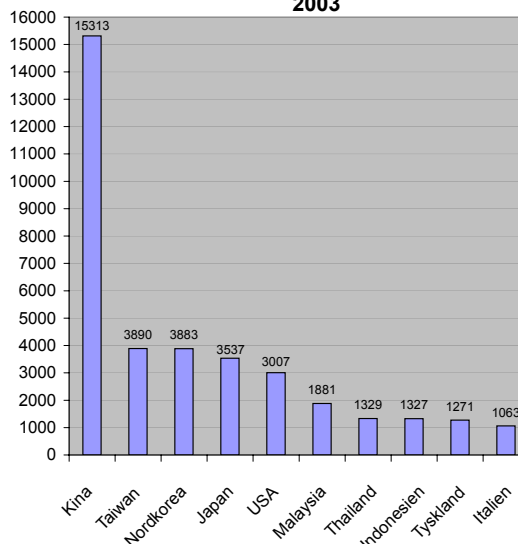
Trots skepsisen kommer man att fortsätta förberedelserna genom en enkätundersökning till certifieringsföretagen. Det kan inte uteslutas att en del av skepsisen har sin grund i att certifikaten, som inte är avsedda att användas direkt utan endast som underlag för eget och andra certifieringsföretags licensering av märken, i allt större utsträckning har fått ett egenvärde.

Provning av produkter

Två ärenden som gällde provning av produkter där enbart vissa delar av standarderna tillämpas var uppe för diskussion. Det ena ärendet gällde provning av produkter enligt IECs standard för datorer

TOP 10 TILLVERKNINGSSTÄLLEN

2003

och kontorsmaskiner och gällde produkter där alla fordringarna i standarden inte var tillämpbara t ex för strömförsörjningsdon. Det andra ärendet gällde den s k sekvensprovningen enligt IEC 60947-5-1 av kopplingsapparater. I det första fallet beslöt man att fortsätta utreda möjligheten. I det senare fallet förelåg en viss förvirring om resultatet skulle leda till certifikat eller enbart testrapport, vilket skulle utredas ytterligare. Däremot ledde diskussionen till att man även skall se över möjligheten att kunna erbjuda andra tjänster i anslutning till den nuvarande provningen och certifieringen.

Solceller

För något år sedan fattades beslut att IECEE skulle ta hand om provning och certifiering av solceller med tillhörande utrustning. I denna del av samarbetet deltar sju av medlemmarna. Nyligen presenterades de första certifikaten efter provning i USA och Tyskland. I och med att endast ett fåtal av medlemmarna deltar i denna del av verksamheten, för vilken det utgår en särskild medlemsavgift, efterlystes även en kostnadsredovisning från sekretariatet över den del av verksamheten som är relaterad till solcellsprojektet.

Kommande möte

Mötet i Kyoto leddes för första gången av Gösta Fredriksson från Intertek SEMKO och var mycket välbesökt, vilket sannolikt kan tas som intäkt för verksamhetens stora betydelse, inte minst för export av produkter tillverkade i Ostasien till Europa och Nordamerika.

Nästa möte om ett år planeras äga rum i Shanghai i Kina.

Hans Erik Rundqvist

Fakta om samarbetet:

IECEE, IEC Conformity Testing and Certification of Electrical Equipment, är ett samarbete inom IEC med en medlem per land, oftast den standardiseringsorganisation som är medlem i IEC. Medlemmen nominerar en eller flera certifieringsorgan som efter accepterad insyn av andra medlemmar inom samarbetet utses som NCB – Nationellt certifieringsorgan. Provningen utförs av CBTL – provningslaboratorier. Ett företag eller institution som är NCB kan själv vara CBTL men kan även ha ett eller flera CBTL under sig. Alla CBTL genomgår regelbundet insyn av tekniskt kompetenta revisorer utsedda av andra medlemmar i samarbetet.

CENELEC Technical Board

Det första mötet med CENELEC Technical Board, BT 120 efter EUs utvidgning hölls i Bryssel 6-7 juli 2004. Alla numera 28 nationalkommittéerna var representerade tillsammans med representanter för ANEC, CEN, ETSI, IEC, EU-kommissionen och UNICE, den senaste genom ORGALIME.

Ratificering av standard

Tillsammans med beslut tagna per korrespondens sedan föregående BT-möte i mars och de beslut som togs under juli-mötet ratificerades 70 standarder varav 23 var amendments till tidigare utgivna standarder. 45 av dessa standarder, eller 60 %, var godkända efter parallell röstning på förslag inom IEC. Bland standarderna fanns en ny utgåva av de allmänna kraven på belysningsarmaturer, EN 60598-1, som inom kort kommer med samma tilläggskrav som tidigare utgåva.

Dessutom godkändes sex tekniska rapporter och tekniska specifikationer. Av nio tidigare ratificerade standarder ändrades dag för indragning av äldre standarder, DOW, och 11 äldre standarder drogs in utan att ersättas med uppdaterade utgåvor.

Ex-miljö

Det av SEK framförda önskemålet att komplettera standarden med de allmänna kraven på utrustning för användning i potentiell explosiv miljö med information om hur utrustningen skall märkas, enligt EUs ATEX-direktiv, fick stöd av BT och bör göras i samarbete med ATEX-konsulten.

A-avvikelser

BT beslutade att göra en översyn över A-avvikelser i befintlig europastandard, i huvudsak för att enligt önskemål rapportera till EU-kommissionen.

Gränssnitt till telenät

Den av IEC utarbetade standarden med säkerhetskrav för gränssnittet till telenät från elanslutna apparater, IEC 62102, kommer att prövas som ny utgåva av nu gällande CENELEC-Guide. Motsvarande IEC-standard för xDSL-anslutningar, IEC-62367, kommer att prövas som CENELEC teknisk specifikation, TS.

Kablar

BT noterade särskilt i rapporten från TC 20 att arbete pågår med konvertering av HD 21 och HD 22 för lågspänningskablar och att arbete pågår med överföring av dessa till EN. Dessutom har TC 20 ett gediget program för att ta fram standard för halogenfria kablar, i huvudsak för användning ombord på rälsfordon.

Hushållsmaskiner

Åter igen kom frågan upp om de s k exkluderingsna i standarden för hushållsmaskiner. I dessa anges att säkerhetskraven inte beaktar risker när apparaterna används av barn eller handikappade. ANEC har initierat en genomgång av situationen utifrån legal synpunkt och kommer att återkomma.

Tekniska kommittéer

Beträffande organisatoriska frågor kan noteras att TC 17D, Low-voltage switchgear and controlgear

Foto: Per Westergård

Källa: Miljöförvaltningen

Bränsleceller

DEN FÖRSTA INTERNATIONELLA standarden för bränsleceller är nu färdig. Den innehåller fordringar på säkerhet och prestanda hos bränslecellsmoduler, oberoende av i vilken tillämpning de används. Standarden, IEC 62282-2, har tagits fram inom IEC TC 105. Den kommer att följas av andra, särskilt inriktade på olika tillämpningar: stationära tillämpningar, fordonsdrift, bärbara tillämpningar respektive mikroceller för t ex mobiltelefoner. Bilden visar bränslecellsbusar från Daimler-Chrysler i reguljär trafik i Stockholm. IEC TC 105, som vi senast skrev om i nr 4/2002, saknar svensk referensgrupp. Mer info på www.iec.ch respektive www.branslecellsbus.se.

Thomas Borglin

assemblies, lades i malpåse. En teknisk kommitté för miljöaspekter inrättas med italienskt sekretariat. SEKs uppgift som rapporterande sekretariat för IEC SC 22G (strömriktare för motordrift) och SC 22H (strömriktare för avbrottsfri el) övertogs av franska nationalkommittén.

Samordning med CEN

BT uppdrog åt centralsekretariatet att organisera en med CEN parallell procedur för remiss och röstning på de standarder som utarbetats inom ISO CASCO och som ges ut som gemensamma ISO och IEC-standarder.

BT uppdrog även åt en arbetsgrupp att se på möjligheten att i stället för vanligt remissförfarande tillämpa UAP, Unic Acceptance Procedure, en kombinerad remiss och röstningsprocedur vid parallell röstning med IEC. Därigenom skulle det bli möjligt att även inom CENELEC acceptera förslag som accepteras utan kommentarer under IECs så kallade CDV-prövning. För att detta skall bli möjligt behöver tiden för UAP sänkas från sex till fem månader.

Standardiseringsuppdrag

Ett flertal uppdrag från EU-kommissionen accepterades. Ett uppdrag gäller ett program för standardisering till stöd för det kommande direktivet för

energiförbrukande produkter, EuP-direktivet. Ett motsvarande uppdrag gäller ett program för standarder för bestämning av elektromagnetiska fält på arbetsplatser och ett tredje gäller begränsning av temperaturen på berörbara ytor som inte är avsedda att avge värme.

Det noterades att synpunkter har lämnats på förslaget till uppdrag i anslutning till EUs sk mätardirektiv och att CENELEC skall medverka till en studie hur standardiseringen kan användas för att stimulera användningen av bränsleceller.

För arbetet med regler för begränsning av temperaturen på icke värmeavgivande berörbara ytor tillsatte BT en projektgrupp under dansk ledning.

Kommande möten

BT noterade att försöken med en ökad frekvens av beslut per korrespondens såväl snabbar upp processen som minskar behovet av tid för möte med BT. BT kommer därför att under 2005 minska antalet möten till tre stycken tvådagarsmöten. Mötet i december i år kommer dock att hållas i sedvanlig ordning första veckan i december.

En komplett lista över beslut och ratificerade standarder under BT-mötet samt per korrespondens ratificerade standarder under perioden mars - juni kan erhållas på begäran från SEK.

Hans Erik Rundqvist

ANEC	European Association for co-ordination of consumer representation in standardization
CEN	Comité Européen de Normalisation, European Committee for Standardization
ETSI	European Telecommunications Standards Institute
ISO/CASCO	ISO Policy Committee on Conformity Assessment
ORGALIM	Liaison Group of the European Mechanical, Electrical, Electronic and Metalworking Industries
UNICE	Union of Industrial and Employers' Confederation of Europe

CENELEC TC 61

CENELEC TC 61 Safety of Household and similar electrical appliances möttes i Bahlstal/Schweiz 8-9 juni 2004.

VID MÖTET, SOM SAMLAT ca 50 deltagare från 15 länder behandlade i vanlig ordning ett stort antal frågor där följande kan vara av speciellt intresse.

När det gäller mätning av elektromagnetiska fält för hushållsapparater är nu standarden EN 50366 listad under lågspänningsdirektivet. Detta innebär att många tillverkare nu börjar tillämpa standarden i sitt underlag för CE-märkning. På mötet behandlades också ett tillägg som möjliggör en förenklad mätning.

En begränsning av temperaturer på så kallade "non-working surfaces" är ett "hett" ämne som har uppmärksamats av Kommissionen. Där pågår nu ett arbete där man i första hand ska titta på brödrostar, grillar, väffeljärn och liknande produkter. Det är också möjligt att man tar fram en generell standard för detta ändamål.

När det gäller revideringen av standarden för solarier råder stor oenighet mellan tillverkarsidan

och ansvariga myndigheter för strålskyddsfrågor och då speciellt de nordiska och spanska.

Trots invändning från bland annat Sverige beslutade mötet att gå vidare med ett förslag från IECs arbetsgrupp TC 61/MT 16 Ultra-violet radiation.

CENELEC TC 61 kommer att föreslå en modifiering av den text i huvudstandardens inledning där man idag reserverar sig för bland annat de risker som kan uppkomma genom att barn använder elektriska apparater. Förslaget kommer att sändas över till IEC.

Helt kort nämndes också att den europeiska tillverkarorganisationen CECED håller på att se över möjliga lösningar beträffande risker med torrkokning på spisplattor som Elsäkerhetsverket tidigare har initierat.

Nästa möte i CENELEC TC 61 kommer att hållas i Milano i november 2004.

Leif Mattsson
Sekreterare SEK TK 61

CENELEC TC 26A

CENELEC TC 26A Electric arc welding equipment möttes i Wien 14 - 18 juni, 2004. Kommittémötet föregicks av fyra dagars arbetsgruppsmöten

Working Group 4 Arc welding equipment

Arbetsgruppen konstaterade att EN 60974-11 Elektrodhållare nu är klar för slutlig parallell omröstning inom CENELEC och IEC. Amendment 1 till EN 60974-7 har en hundra procentig uppbäckning men arbetsgruppen ser det som en fördel om tillägget arbetas in i befintlig standard, som då blir EN 60974-7 utgåva 2. Då det kan finnas administrativa hinder att gå från tillägg till ny utgåva, fick sekretariatet i uppdrag att kontakta IEC Central Office.

För att ytterligare förbättra standarden för kabelkopplingar EN 60974-12 har Sverige förslagit att inarbeta väsentliga mått för kabelkopplingarna. Trots uppbäckning från flera länder kunde inte enighet nås. Kompromissen blir att ett måttsett exempel kommer in som informativ bilaga, med syfte att vid nästa revision få tillräckligt stöd för ett normativt förslag.

Working Group 1 Electromagnetic compatibility (EMC)

WG 1 noterade att IEC nu följer CENELEC och förändrar IEC 60974-10 i enlighet med de förändringar som gjorts i EN 60974-10.

Working Group 2 Electromagnetic fields (EMF)

Arbetsplatsdirektivet 2004/40/EG är nu taget och trycket ökar på WG 2 EMF att ta fram en produktfamiljestandard och en grundstandard för bågsvetsutrustning. WG 2 enades om att de två dokumenten vi arbetat på i ett drygt år ska skickas

ut på "enquiry" inom CENELEC. Det var inte utan visst motstånd som beslutet togs då flertalet länder är mitt uppe i omfattande undersökningar och mätprogram.

Kommittémötet som följde på fredagen var välbesökt med delegater från Finland, UK, Danmark, Frankrike,

Österrike, Tyskland och Sverige. Observatörer från Japan och USA närvarade.

Kommittén godkände arbetsgruppernas förslag. TC 26A kommer också framgent att hålla ett kommittémöte per år. Följande mötesplatser föreslogs 2005/Storbritannien, 2006/Finland, 2007/Danmark, 2008/Tyskland och 2009/Sverige.

Ulf Karlsson

Ordförande SEK TK 26

Fr vänster: Ulf Karlsson, Josef Feichtiger Österrike, Silvano Dallavalle Italien och Eckhard Brügger Tyskland

Ny PUS snart ute

SEK HANDBOK 413, Potentialutjämning i byggnader, kommer snart ut i utgåva 3. Det som skiljer denna utgåva 3 från den förra utgåvan är huvudsakligen formalia.

De av Elsäkerhetsverket utgivna starkströmsföreskrifterna har i sina tidigare utgåvor innehållit detaljerade regler för elinstallationer. Från och med 2004 års utgåva anger emellertid föreskrifterna enbart kortfattade, övergripande krav. I övrigt hänvisas till svensk standard för anvisningar om hur en installation kan uppfylla kravet på *god elsäkerhet*. För lågspänningsinstallationer gäller bl a SS 436 40 00 Elinstallationer i byggnader – Utförande av elinstal-

lationer för lågspänning (Elinstallationsreglerna). I Elinstallationsreglerna finns, liksom i de senaste utgåvorna av starkströmsföreskrifterna, krav på potentialutjämning i alla nya byggnader. Systemförändringen i regelverket har emellertid föranlett en omarbetning av Handbok 413, Potentialutjämning i byggnader, som alltså kommer ut med sin tredje utgåva i dagarna.

Omarbetningen av handboken tar huvudsakligen sikte på formella frågor, som hänvisningar till föreskrifter/standards, men även på förändringar av reglerna. Ändringarna innebär dock inga förändringar av det praktiska utförandet.

CENELEC TC 31

Den 6-7 september sammanträdde TC 31 Electrical apparatus for explosive atmospheres i Helsingfors. 30 deltagare från 15 länder deltog och från Sverige deltog Kent Ruuth och Fredrik Kagerud.

TUOMO ILOMÄKI, VD för den finska nationalkommittén SESKO, hälsade mötesdeltagarna varmt välkomna och nämnde att det var 18 år sedan de hade äran att ha ett TC 31-möte i Finland.

SS-EN 60079-14 Elinstallationer i riskområden med explosionsfarliga områden

Inför mötet hade den holländska nationalkommittén utarbetat ett förslag på tilläggskrav som skall införas i standarden på grund av att det särskilda direktivet för explosionsfarlig miljö "ATEX-direktivet 94/9/EG". Direktivet ställer bl a krav på utrustning som skall användas i explosionsfarliga områden.

Förslaget innehöll förtydligande om att:

- dokumentationen skall vara på användarens språk,
- apparater skall väljas med hänsyn till direktivets kategorier,
- enkla apparater för egensäkra kretsar inte behöver typgodkännas.

SEK föreslog att införa direktivets märkning i standardserien EN 60079-0. En arbetsgrupp tillsattes med uppdraget att jämföra kraven i direktivet med kraven i standardserien EN 60079. Från SEK deltar Kent Ruuth i arbetsgruppen.

EN 60079-10 Klassning av explosionsfarliga områden

Standarden gäller för riskområden med gas, ånga och vätska. ATEX-direktivet ställer krav på att även dimma skall omfattas. En arbetsgrupp startades med uppdrag att införa begreppet i standarden. SEK nominerade Krister Källberg från Räddningsverket som svensk expert.

Frekvensstyrning av motorer i explosionsfarliga områden

Under det förra CENELEC-mötet beslutades att tillsätta en arbetsgrupp för att ta fram krav på hur frekvensstyrning av motorer skall utföras på ett säkert sätt. Arbetet har inte kommit i gång på grund av att det saknas experter inom området. Nationalkommittéerna uppmanades att ta fram lämpliga kandidater som kan ta fram relevanta krav på utrustningen.

EN 61241-0 Allmänna fordringar på dammapparater

Mötet beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för att kontrollera att standarden överensstämmer ATEX-direktivet. Arbetsgruppen skall föreslå ändringar så att standarden kan harmoniseras enligt direktivet.

*Kent Ruuth
Ordförande SEK TK 31*

Korsreferenser i EU-direktiv – standarder

Efter många och långa diskussioner har CENELEC och EU-kommissionen enats om att följande information i fortsättningen skall lämnas i standard framtagen på mandat för att "stödja" EU-direktiv. Detta gäller tills vidare inte lågspännings- och radio- och teleterminal-direktiven.

I en informativ bilaga till standarden införs information enligt ett av följande alternativ:

Coverage of Essential Requirements of EC Directives.

This European Standard has been prepared under a mandate given to CENELEC by the European Commission and the European Free Trade Association and within its scope the standard covers

- all relevant essential requirements as given in ... of the EC Directive .../EC.

- only the following essential requirements out of those given in ... of the EC Directive .../EC:

- ER 1
- ER 7
- ER 10

- all relevant essential requirements as given in ... of the EC Directive .../EC, except the following:

- ER 2
- ER 5

Compliance with this standard provides one means of conformity with the specified essential requirements of the Directive(s) concerned.

WARNING: Other requirements and other EC Directives may be applicable to the products falling within the scope of this standard.

IEC SC 22F

Årets möte med IEC SC 22F Power electronics for electrical transmission and distribution systems förlades till UTEs lokaler i Fontenay-aux-Roses, 6-7 september, efter Cigrés allmänna session i Paris.

SYFTET MED VAL AV TID och plats var att fullt ut utnyttja det goda samarbete vi har med vår liaison Cigré SC B4 och på så vis snabba upp rapportvägar och därmed ledder för nya standarder. Delegater från fem länder var representerade under mötet – Sverige, Ryssland, Tyskland, Storbritannien, Japan.

Cigré SC B4

Cigré SC B4 höll möte på den 2 september. Jag deltog som IEC SC 22Fs representant. Vi har ju just nu ganska många projekt som baserar sig på arbete från Cigré SC B4. Flera för oss intressanta frågor avhandlades under mötet. Först berördes SC B4s strategiska plan. Av stort intresse var den tonvikt man fäste på "Environmental Issues", som innefattar en hel rad med frågor från EMC, ljud, korrosionsaspekter vid Sea Electrode Design, till Visual Impact av HVDC-linjer och allmänhetens "perceived impact" av ett projekt. STATNET hade mycket erfarenheter av detta och gav en bra presentation av frågorna.

En annan fråga som också berör oss HVDC System Performance ingick i den strategiska planen.

Arbetsgruppernas convenor fick redogöra för status, där betydande framsteg rapporterades inom de flesta arbetsgrupperna. Jag tyckte man kunde se den unge nye ordförandens hand bakom detta. Inte mindre än tre arbetsgrupper rapporterades klara och upplöstes under mötet. Av speciellt intresse för oss var WG B4-33 DC and FACTS for Distribution Systems och WG B4-37 DC Transmission Using Voltage Source Converters, som ju båda ligger till grund för den standard vi har med i vårt arbetsprogram, som NP beträffande provningsstandard för VSC-ventiler.

IEC SC 22F

Under mötet avhandlades kommentarer för en reviderad standard färdig för utgivning, underhållsprogram för befintliga standarder, arbetsgrupper för nya standarder och arbetsprogram med beräknade slutdatum för de olika arbetena, samt samarbete med våra samarbetsorgan.

Vi hade fått in kommentarer på IEC 60919-1 Ed. 2 Performance of high-voltage direct current (HVDC) system with line commutated converters – Part 1: Steady State Conditions som vi gick igenom och sedan beslutade vilka kommentarer som skulle inkluderas.

En ny arbetsgrupp har bildats för HVDC substation audible noise, där Piotr Login är svensk expert och convenor. Arbetet hade ännu inte påbörjats, på grund av tillfälligt strul med den japanske representantens officiella status.

Två nya tekniska rapporter har getts ut med dubbel logga IEC/Cigré - IEC/PAS 62001 Ed. 1 Guide to the specification and design of AC filters for high-voltage direct current (HVDC) systems och IEC/PAS 861975 Ed 1 System tests for high-voltage direct current installations. Båda är hämtade direkt från Cigré SC B4. PAS är enligt IEC-direktiven att betrakta som förstadier till IEC-standard, som ges ut i denna form, för att snabba upp marknadens tillgång till dokumenten. Avsikten är dock, att de skall omvandlas till IEC-publikationer och därför måste omedelbart en förfrågan skickas ut till P-medlemmarna, om man önskar delta i framtagning av den definitiva standarden baserad på PAS. Uppnås vid denna förfrågan inte tillräckligt deltagarantal, får man en tidsfrist på 3 år. Därefter elimineras PAS enligt direktiven.

Förslaget till utarbetande av en ny standard för General Guidelines for the design of ground electrode design for HVDC links, har i två omgångar cirkulerats bland P-medlemmarna för omröstning och i båda fallen vunnit stort bifall, men otillräckligt antal aktiva deltagare. Det beslöts därför att ge ut denna standard med dubbel logga och därmed få in den i vårt program of work.

Beträffande JWG TC 33/SC22Fs arbete med framtagning av ny standard IEC 60143-4 Ed. 1.0 Series capacitors for power systems – Part 4: Thyristor Controlled Series Capacitors, hade vi inte fått någon rapport från convenorn och det förefaller, som om arbetet inte godkänts att påbörjas inom TC 33 ännu.

Samarbetet med IEEE-PES High Voltage Power Electronics Stations går fortsatt bra. IEEE har dragit tillbaka sin nationella standard för bestämning av förluster i en HVDC-anläggning, till förmån för IECs motsvarande standard, IEC 61803 Ed. 1. Man har bildat en arbetsgrupp för att analysera IECs standard för provning av tyristorventiler för HVDC, IEC 60700-1 och delge IEC kommentarer till en framtida revision av denna IEC-standard med syftet att kunna harmonisera dessa. IEEE har också erbjudit sig att utreda någon speciell aspekt och ta fram en teknisk rapport för framtida standarder.

Magnus Lalander
Ordförande IEC SC 22F

IEC SC 86A

SC 86A Optical fibres and cables möttes tillsammans med WG 1 och WG 3 i Warszawa den 9-15 september.

WG 1 Fibres and associated measuring methods
WG1 har fått en ny ordförande, Gerard Kuyt från Draka Fiber Technologies i Holland.

Arbetet omfattade i första hand färdigställande av revision av PMD-dokumenten och en standard för plastfiber. Dessa dokument är nu ute som CD. Arbetet pågår med en standard för erbiumdopad fiber och för fiber för intraconnection. Vidare pågår arbetet med att ta fram ett guidance-dokument för mätning av kvarvarande stress i fiber. Ett arbete kommer att påbörjas med att ta fram en metod för att bestämma SBS (Stimulated Brillouin Scattering). SBS är en parameter som kan påverka exempelvis triple-play i PON-system.

WG 3 Cables

WG 3 har arbetat med kabelspecifikationer för plastfiber IEC 60794-2-40, -41, -42 och för blås-

fiber för mikrokabel, fibre units och mikrorör, IEC 60794-5-10, -20.

Framtida arbete inriktas på revidering av hela IEC 60794-series:

- framtagning av kabelspecifikationer för installation i avloppsledningar, gasrör och vattenledningar.
- specifikationer för blåst inomhuskabel kommer att tas fram.

Stort intresse visades för den svenska handboken för FTTX-nät, SEK Hb 434.

*Jan Björkman
Ledamot SEK TK 86*

Jim Refi, sekreterare och Gerard Kuyt, ordförande

IEC SC 86C

SC 86C, som arbetar med fiberoptiska system, optiska förstärkare, aktiva komponenter och nu också dynamiska moduler, möttes i Warszawa 16 september, 2004.

En ny arbetsgrupp avseende dynamiska moduler har bildats med definitionen: En optisk modul, som elektriskt kan styra tidsvariationer hos optiska

signaler, såsom optisk väg, optisk effekt, våglängd, polarisation och dispersion. En diskussion som pågår är om en dynamisk modul är aktiv eller passiv och vad är skillnaden mellan en modul och en komponent? En enkel definition vore att en modul består av flera komponenter.

Samarbeten med IEC TC 86 Fibre optics och med ITU-T SG 15 och SG 6 är viktiga. Ett sådant viktigt

arbete som föreslås med ITU-T är PON-nät, dvs passiva optiska nät.

Elektromagnetisk strålning är normalt inget problem inom fiberoptiken, men kan det vara nödvändigt att studera för vissa komponenter. Därför har ny EMC-text införts, dvs avseende elektromagnetisk kompatibilitet. SC 86C är inte expert på detta, men har infört en enkel text. Hänvisning görs till IEC Guide 107 Electromagnetic compatibility - Guide to the drafting of electromagnetic compatibility publications. Ytterligare en kommentar är att elektrostatiske urladdningar (ESD) fortfarande studeras inom andra grupper.

Så kallade e-roomsmöten på internet diskuteras nu inom IEC. En svårighet för SC 86C är att medlemmarna kommer från hela världen och tidskillnaden kan bli ett problem.

SEK är noterat som en aktiv P-medlem, men vi deltar för tillfället bara via korrespondens i en arbetsgrupp, WG 1, samt vid plenarmötena.

*Bertil Arvidsson
Ledamot SEK TK 86*

Bertil Arvidsson

BERT-INGE SJÖGREN, SEKs mångåriga medarbetare, har avlidit i en ålder av 70 år.

Bert-Inge anställdes vid SEK 1977 och kvarstod även efter sin pensionering 1999 i SEKs tjänst till våren 2004 med framtagning av svenska termer för den internationella elektrotekniska ordlistan, IEV.

Grundläggande dimensioneringsregler för elinstallationer

En reviderad version av standarden SS 437 01 45 har fastställts nyligen. Vi är nu uppe i utgåva 4.

Revisionen har gjorts med anledning av att reglerna för beräkning av sammanlagring och belastningsberäkning behövde beskrivas på ett tydligare sätt.

Dessutom behövde mindre justeringar göras med anledning av det nya regelverket för utförande av elinstallationer.

Tabell 1 i SS 437 01 45, utgåva 4: Sammanlagrad belastning

Antal lägenheter (n)	Effekt i kW
1	5
2	10
3 - 10	$7 + 2 \times n$
mer än 10	$12,5 + 1,5 \times n$

FÖRESTÅENDE INTERNATIONELLA MÖTEN I SVERIGE

Svenska nationalkommittén av IEC och CENELEC, SEK, har åtagit sig värdskapet för följande internationella möten:

9-13 maj 2005

IEC TC 78
med WGs

Live working

10-11 maj 2005

CENELEC TC 79

Alarm systems

11-12 maj 2005

CENELEC TC 40XA

Capacitors and EMI suppression components